

AmphiA

Goede zorg voor de bijnierpatiënt

Charlotte Krol
Internist-endocrinoloog

Programma

14:00	Goede zorg voor de bijnierpatiënt	mw. dr. C.G. Krol, internist-endocrinoloog
14:15	Goede zorg & het EPD	dr. S.W. van Thiel, internist-endocrinoloog
14:30	Goede zorg & medicatie	mw. drs. M. Taks, apotheker
	Pauze	
15:00	Goede zorg & het laboratorium	mw. dr. J. Emmen, klinisch chemicus
15:15	Goede zorg & bijnieroperaties	mw. dr. J Schreinemakers, chirurg
15:30	De kwaliteitsstandaard en de app	Alida Noordzij, bijniernet
16:00	Prikles	Riekje van Beers, verpleegkundig specialist endocrinologie i.o.
	Borrel	

AmphiA

vraag:

Wat vindt u goede zorg?

Kwaliteitsstandaard

BijnierNET

Kwaliteitsstandaard Bijnieraandoeningen

Bijnierschorsinsufficiëntie
Adrenogenitaal syndroom
Syndroom van Cushing
Primair hyperaldosteronisme
Feochromocytoom

Doel kwaliteitsstandaard

Meer bekendheid en kennis bij alle zorgverleners betrokken bij de zorg voor patiënten met een bijnieraandoening teneinde:

1. diagnostische vertraging te verminderen
2. de diagnostiek en behandeling te verbeteren
3. complicaties en comorbiditeit (= andere ziekten) op de korte en lange termijn te voorkomen
4. kwaliteit van leven voor patienten te verbeteren.

Doel kwaliteitsstandaard

Meer bekendheid en kennis bij alle zorgverleners betrokken bij de zorg voor patiënten met een bijnieraandoening teneinde:

1. **diagnostische vertraging te verminderen**
2. de diagnostiek en behandeling te verbeteren
3. complicaties en comorbiditeit op de korte en lange termijn te voorkomen
4. kwaliteit van leven voor patienten te verbeteren.

1. Diagnostische vertraging verminderen

Minder onzekerheid, spanning, onbegrip en: schade!

Bijnierziekten zijn zeldzame ziekten

Herkenning bij arts én patient!

Home - BijnierNET | Nieuw tabblad | Beveiligd | https://www.bijniernet.nl

BijnierNET

Home | English | Contact

Zoek... Vind!

EEN UNIEKE VERBINDING TUSSEN PATIËNTEN, MANTELZORGERS EN ZORGVERLENERS!

Home | Bijnierandoeningen | Producten | Educatie | Blijf op de hoogte | Over BijnierNET

Bijnierandoeningen

- Bijnierschorsinsufficiëntie
- Syndroom van Cushing
- Adrenogenitaal syndroom (AGS)
- Primair hyperaldosteronisme
- Pheochromocytoom
- Bijnierschorscarcinoom

Ridder Alida
19 september 2018 - 8 Comments

Vandaag, 15 sept 2018, werd bekend dat onze Koning Alida Noordzij heeft benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau. Het vele vrijwilligerswerk voor mensen met een bijnierziekte, zal ongetwijfeld hebben meegeteld. Alida heeft naast haar inzet voor de Bijniervereniging NVACP ook gewerkt voor het Bijnierfonds en andere patiëntenorganisaties. Door haar werkzaamheden voor BijnierNET oogsten ook de zorgverleners in de endocrinologie de vruchten van haar toelozende inzet.

[Lees meer »](#)

Thema's | Producten | Informatie | Zorg & behandeling

Kwaliteitsstandaard | Hiteprotocol

https://www.nve.nl | Nieuw tabblad | Beveiligd | https://www.nve.nl

NVE
Nederlandse Vereniging voor Endocrinologie

Home | Ziektebeelden | Klinische studies | Vereniging | Nieuws | A | Q

Filter binnen ziektebeelden

- Acromegalie
- Hyperthyre
- Adrenogenitaal syndroom (AGS)
- Bijnier
- Bijnierschorscarcinoom
- Bijnier
- Bijnierschorsinsufficiëntie (primair)
- Bijnier
- Bijnierschorsinsufficiëntie (secundair)
- Bijnier Hypofyse
- Bijnierschorsinsufficiëntie (steroid geïnduceerd)
- Bijnier

[Bekijk alle ziektebeelden »](#)

[LEES VERDER >](#)

Nederlandse Vereniging voor Endocrinologie

De Nederlandse Vereniging voor Endocrinologie is opgericht op 10 mei 1947. De vereniging behartigt de belangen van iedereen die...

Platform voor onderzoek

De NVE is een ontmoetingsplaats voor basale en klinische wetenschappers. Het onderzoek van haar leden staat internationaal hoog aangeschreven. De NVE heeft een [landelijk platform](#) voor klinisch onderzoek ([Wij gebruiken cookies](#)) - patiënten en deelnemende professionals. Aan informatie over actuele klinische...

Dutch Endocrine Meeting

De NVE organiseert jaarlijks de Dutch Endocrine Meeting (DEM). Tijdens dit congres ontmoeten onderzoekers en behandelaren elkaar om kennis en ervaring te delen: van basale tot klinische onderzoekers, van kinderarts tot internist tot klinisch chemicus. De volgende DEM zal plaatsvinden op donderdag 7 en vrijdag 8...

Epic

ChipSoft

Doel kwaliteitsstandaard

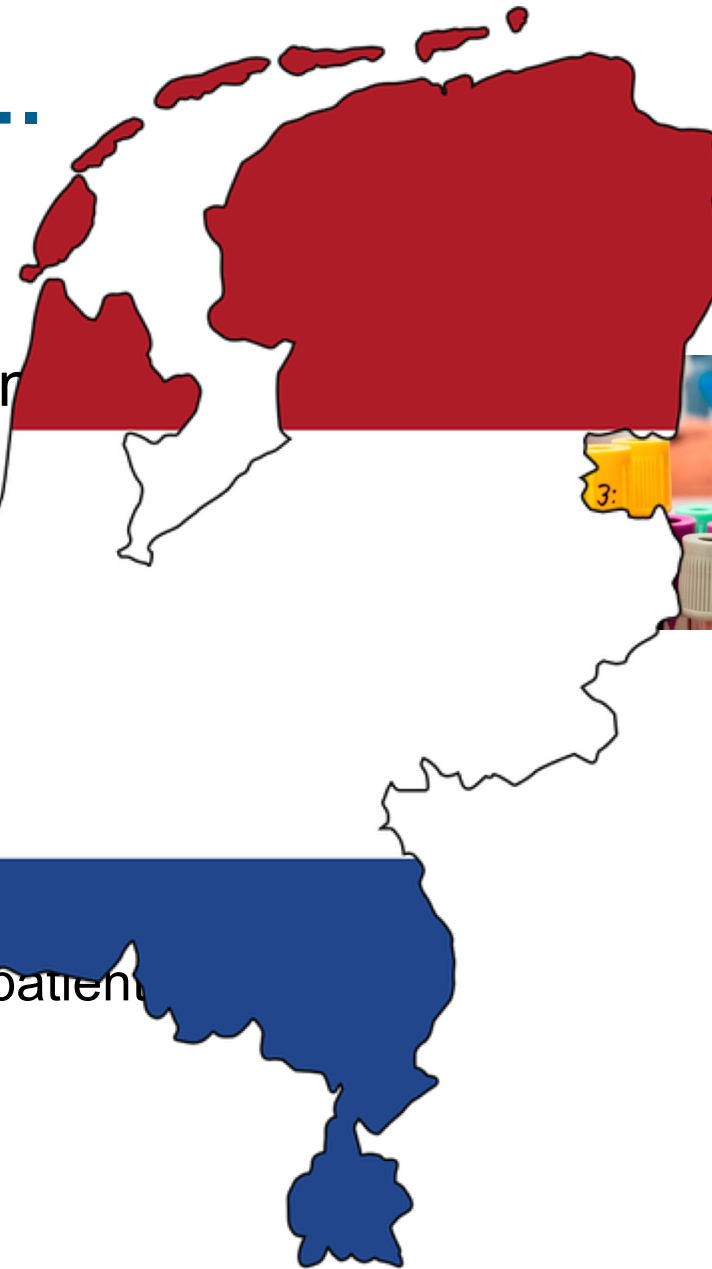
Meer bekendheid en kennis bij alle zorgverleners betrokken bij de zorg voor patiënten met een bijnieraandoening teneinde:

1. diagnostische vertraging te verminderen
2. **de diagnostiek en behandeling te verbeteren**
3. complicaties en comorbiditeit op de korte en lange termijn te voorkomen
4. kwaliteit van leven voor patienten te verbeteren.

Diagnostiek ....

- Meten van hormonen
  - Welke hormonen
  - Bloed, speeksel, urine
  - Techniek
  - Tijdstip
  - Invloed van n...
- Dynamische testen
  - Juiste test bij de juiste patiënt
  - Juiste werkwijze
  - Beoordeling

Diagnostiek: scans

Radiologische en nucleaire onderzoeken

- Echografie
- CT scan
- MRI scan
- FDG-PET scan
- MIBG scan
- etc

Juiste onderzoek bij juiste patiënt

Goede beoordeling

... en de behandeling

- Medicatie “op maat”
  - Welk medicijn
  - Welke dosis
  - Welk innamemoment

- Is het medicijn beschikbaar...?

Behandeling: operatie

- Is het nodig
- Multidisciplinair overleg
- Juiste techniek
- Juiste chirurg

Doel kwaliteitsstandaard

Meer bekendheid en kennis bij alle zorgverleners betrokken bij de zorg voor patiënten met een bijnieraandoening teneinde:

1. diagnostische vertraging te verminderen
2. de diagnostiek en behandeling te verbeteren
3. **complicaties en comorbiditeit op de korte en lange termijn te voorkomen**
4. kwaliteit van leven voor patienten te verbeteren.

Behandeld, en dan?

Vaak restklachten

Uitval werkvloer, sociaal, gezin

Vruchtbaarheid / zwangerschap

De bijnier & ....

Erfelijkheid

Ziektes ten gevolge van bijnierziekte of medicatie:

- Diabetes
- Hoge bloeddruk
- Botontkalking

17 AUGUSTUS 2017

Het syndroom van Cushing: meer dan alleen een dikke buik – Sean Roerink

Blog

De bijni

Auto-immu

Bijv:

- Trage werl
- Diabetes
- Vitamine E

Hypofyse:

- Schildklierh
- Groeihormo
- Geslachtsh

Denk aan de
ssen

Blog

Doel kwaliteitsstandaard

Meer bekendheid en kennis bij alle zorgverleners betrokken bij de zorg voor patiënten met een bijnieraandoening teneinde:

1. diagnostische vertraging te verminderen
2. de diagnostiek en behandeling te verbeteren
3. complicaties en comorbiditeit op de korte en lange termijn te voorkomen
4. **kwaliteit van leven voor patienten te verbeteren.**

4. Kwaliteit van leven

Subjectief, moeilijk meetbaar

- Tevredenheid
- Beperkingen
- Regie over het eigen leven
- Gezondheid: lichamelijk, geestelijk

Voorbeeld:

Bijnierinsufficiëntie & kwaliteit van leven

Meetbaar verminderd

- Vermoeidheid, verminderde vitaliteit
- Gewrichtsklachten
- Slaapstoornissen
- Etc etc

**too tired
to think.**

Onvoldoende mogelijk bijnierfunctie na te bootsen

Behandeling niet goed genoeg ingesteld

Kwaliteit van leven: in de spreekkamer

Instelling medicatie

Andere aandoeningen opsporen en behandelen

Ondersteuning!

Arts, verpleegkundig specialist, lotgenotencontact

6 APRIL 2017

"En hoe gaat het met jou?" – Partners van mensen met een hypofyse/bijnier aandoening – Cornelia Andela

En soms gaat het heel goed... – Nick van der Meij

20 APRIL 2018

Verwachtingen van anderen (of van jezelf?) – Charlotte Krol

Een bijnierziekte heb je niet alleen..... – Grethe van Duijn en Gert Jan Kloens

Reactie op de blog "Wie zorgt er voor jou?" (BEP deel 2) – Lisanne Smans

Van patiënt naar persoon – Jan Smit